

Висновки. Байка «Змія та Буфон» є актуальною в нас час. Вона вчить нас цінити чужу працю та розуміти, що для досягнення цілей необхідно прикладати багато зусиль. Дуже часто ми про це забуваємо.

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВІЙНИ: ЧИ МОЖЕ ВІЙНА БУТИ СПРАВЕДЛИВОЮ?

Грабіна М. Я.

Науковий керівник: Хіріна Г. О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
mariagrabina01@gmail.com

Вступ. Людська історія складає собою низку війн та конфліктів. Актуальність даної проблеми визначається тим, що війна вважається однією із найнебезпечніших конфліктних ситуацій людства. Людству прийшлося пережити дві світові війни, які забрали життя мільйонів людей. В умовах широкомасштабного вторгнення армії РФ на територію України не доводиться розказувати про актуальність етичних проблем війни.

Мета дослідження. Визначити моральні проблеми війни: чи може бути війна визнана справедливою і за яких умов, які мають бути методи та засоби ведення війни, яким повинно бути моральне обличчя воїнів, чи може та за яких умов одна людина може вбити іншу.

Матеріали та методи: широке коло відкритих джерел, методи – об'єктивності, порівняльно-історичний.

Результати дослідження. Теорія справедливої війни, ґрунтується на традиції Августина, Хоми Аквінського, Гроція. Для визначення питання, чи є війни справедливими, необхідно розглянути критерії, саме «справедливої війни». *Право на війну (Jus ad bellum)* передбачає обґрунтування необхідності війни. Стосується загальних умов, за яких держави мають право розв'язати війну або використовувати збройні сили. Намагається визначити, які політичні та військові обставини є достатньо серйозними, щоб виправдати військову відповідь. Враховуючи жахливу втрату невинних жителів нашої країни під час цих безглузких нападів, без серйозних сумнівів існує причина застосувати військову силу у відповідь на ці злочини. Морально виправданою метою початку війни – це коли на нас напали або напали на наших союзників, коли запобігаємо геноциду в якійсь країні.

Право війни (*Jus in bello*) регулює поведінку сторін вже існуючого збройного конфлікту, правильного ведення військових дій. Воно спрямоване на мінімізацію страждань у збройних конфліктах, особливо шляхом захисту і надання допомоги всім жертвам збройного конфлікту, наскільки це можливо. Центральні ідеї стосуються дискримінації (тобто застосування сили проти тих, хто несе моральну та юридичну відповідальність за атаку) та пропорційності (застосування вогнепальної зброї у тій мірі, в якій це необхідно для досягнення мети самооборони або відсічі). Заключним етапом війни є її справедливе закінчення (*jus post bellum*). Цей етап слугує підґрунтям для остаточного визнання війни справедливою. Лише при загальному аналізі всіх етапів та наслідків війни можна говорити про її загальну справедливість.

Наступна морально-етична проблема – методи та засоби ведення війни. Під засобами розуміється зброя, методи – способи застосування цієї зброї. Супротивники не дотримуються принципу, що забороняє застосувати у збройних конфліктах зброю, снаряди і речовини, що можуть завдати надмірні ушкодження або страждання мирному населенню. Під час війни ворожі сили використовують заборонені міжнародним правом методи, наприклад, вбивство (наприклад, застосування реактивних систем залпового вогню «Смерч», «Ураган» та «Град» для ураження цілей у населених пунктах), поранення (міни-пастки в обкладинках документів, різках від автоматів, дитячих іграшках, подарункових пакетах, м'ячах, книжках, одязі, коробках від цукерок, пачках цигарок), згвалтування мирного населення; вбивство або приниження солдата, який здався в полон; примушення громадян ворожої сторони брати участь у військових діях.

Ще одна моральна проблема – моральне обличчя воїнів, які беруть участь. Починається формування особливого світогляду, воїн думає про своє життя та його значимість. Поряд з патріотизмом, політичною мотивацією постає особиста помста. Помста за родину, за дім, за шматок рідної землі.

Остання морально-етична проблема війни – чи є якась умова, за якою людина може вбити іншу? Є, але це важко в умовах війни застосовувати зброю та при цьому не перетворюватися у звіра. Тільки воїни, які ведуть військові дії проти супротивника, не застосовуючи зброю проти мирного населення, можуть вважати вбивство виправданим. Особи, які ініціюють теракти, явно не є «солдатами» ні в моральному, ні в правовому сенсі. Вони та інші, які діють під прикриттям цивільного населення, не мають права на жодний захист військової (Женевської) конвенції.

Висновки. Таким чином, за розглянутими критеріями війна ні в якому випадку не може бути справедливою. Терор в жодному випадку не може бути виправданим. Війни взагалі не повинно бути у житті людства!

ЩО ТАКЕ ПЕРЕМОГА, А ЩО ТАКЕ ПОРАЗКА У ВІЙНІ? ФІЛОСОФСЬКІ РОЗДУМИ.

Гуторка М. О.

Науковий керівник: Хіріна Г. О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

nikita04gutorka@gmail.com

Вступ. Тема представляє теоретичний та практичний інтереси, тому що ми з Вами є свідками та учасниками найбільшої за масштабами війни у Європі в ХХІ ст. Але нескінченних війн не існує, вони завжди мають свій початок та кінець. Тому тема перемоги та програшу у війні буде актуальною завжди. На протязі історії завжди виникало питання – що можна вважати перемогою, а що поразкою у війні. Сьогодні питання чим закінчиться російсько-українська війна, що Україна буде вважати своєю перемогою, а що буде означати поразку для країни-агресора є дуже актуальним та активно дискутується як в українському, так і в світовому суспільстві. В пошуках відповіді на це складне питання ми звернулися до класика